AKADEMİK araştırmalar

YIL 1 SAYI 3 KIŞ 1996

Sosyal Bilimler Dergisi

Saçmadan Başkaldırı Ahlakına	Ali Osman GÜNDOĞAN
Eğitici Bir Şahsiyet Olarak Fahreddin Mübarekşah	Hüseyin AKYÜZ
Doğumunun 130.Yıldönümünde Abdulhalim Memduh	Özcan AYGÜN
Türk Mitolojisindeki Kurban	Selahaddin BEKKİ
Tabiat Kanunlarının Anlamı Problemi	Süleyman Hayri BOLAY
Sorgun Yöresi Köy ve Mevkii Adlarının Kaynakları	İhsan BULUT
John Locke'da Birincil-İkincil Nitelikler Ayırımının Epistemolojik Gerekliliği	Nevzat CAN
Televizyon Eğitilebilir mi?	Sedat CERECİ
Mekân İçinde Tanrı Tasavvuru ve Antropomorfik Düşünce	Hüseyin CERTEL
Edebiyatımızda "Köy" Meselesine Dair Bir Mektup	Erdoğan ERBAY
Erzurum İlindeki Arkeolojik Araştırmaların Tarihçesi	K.Serdar GİRGİNER
Türkiye'de Kamu Hizmetlerinin Görülmesinde Mahalli İdarelerin Etkinliği	Fatma GÜNDOĞDU
Osmanlı Devletinde Konar-Göçer Raiyyete Dair	Tufan GÜNDÜZ
Din Psikolojisi	A.Vahit İMAMOĞLU
	Faruk KARACA
Uşak'ta Bir Grup Kitabeli Çeşme	Kasım İNCE
Edebiyat-Felsefe İlişkisinin Problematiği	Milay KÖKTÜRK
1838 Tarihli Bir Deftere Göre İlbeyli Kazasında Nüfus Hareketleri	Kemalettin KUZUCU
Toledo, Bologna ve Padua Okullarının Düşünce Tarihindeki Yerleri	Kazım SARIKAVAK
Osmanlı Eğitim Sisteminin Bazı Manidar Özellikleri	Selami SÖNMEZ
Renklerin Dili Yahut "Mal ve Siyah"	Mehmet TÖRENEK
Bir Eğitimci Olarak İBNU KUTEYBE	Hüseyin VAROL
Gramer Tarihine Genel Bir Bakış	Nimet YILDIRIM
Ölümle İlgili Genel Tutumlar	Murat YILDIZ
Eğitimin Dünya Barışındaki Yerini Belirlemede Ne Ölçüde Başarılı Olduk	Kemalettin YİĞİTER
Arap Şiirinde Vezin ve Kafiye	Nurullah YILMAZ

1996 3 KIŞ

CamScanner ile tarandı

SORGUN YÖRESİ KÖY VE MEVKİİ ADLARININ KAYNAKLARI

İhsan BULUT*

GİRİŞ

Yeradlarının incelenmesi, gerek yerleşmelerin tarihî gelişimi, gerekse coğrafî çevrenin geçmişteki durumu hakkında bilgi edinilebilen kaynak olması[1] bakımından oldukça önemlidir. Şüphesiz bu önemini, tarih, coğrafya, folklor ve diğer bazı disiplinlerin yardımcısı olarak bilim sistematiğinde yer almasıyla da göstermiştir[2].

Az önce de ifade edildiği gibi, yer adları ile ilgilenen bilim alanları oldukça fazladır. Gerçekten de coğyafcılar ile birlikte, tarihçi, sosyolog, halk bilimci, dilci, kültür tarihçisi etnolog, askeri uzmanlar ile siyaset ve jeopolitik uzmanı gibi bilim mensupları da bu konuyla yakından ilgilenmektedir. Ancak mekanın, yani coğrafî olayların geliştiği etkilediği ve etkilendiği yerin adlandırılması tartışmasız en çok coğrafyacıları ilgilendirmektedir.

Coğrafyacı bilim adamları daha 1941'de yapılan I.Coğrafya Kongresinde coğrafî kavramların iyi seçilmesi ve avarızın adlandırılması üzerinde önemle durmuşlardır. Ülke geleceği açısından meseleye coğrafî kavramları ve adları korumaktan öte vatan savunmasına eşdeğer bir önem vererek yaklaşma hassasiyetini göstermişlerdir[3]. Bu titiz yaklaşım pek çok coğrafyacı tarafından sürdürülmeye gayret edilmiştir. Ancak bazı meslektaşların üzerinden ellibeş yıl gibi uzun bir süre geçmesine rağmen bu tutuma aykırı davranabildikleri üzülerek müşahede edilmektedir. Nitekim, Anadolu'nun büyük bölümleri için, bugün bile "Ermenistan Platosu" "Kürdistan" gibi kavramlarla adlandırma geleneği sürdürülmektedir[4]. Umarız bu gelişmeler bilmeden sarfedilen veya dizgi-basım hatası hatta bir gafletin neticesidir.

Oysa tarihî çağlardan beri göçebe, yarı göçebe ve yerleşik Türk topluluklarının arazi parçalarını adlandırırken tam bir coğrafyacı dikkati ile davrandıkları gözlenmektedir. Bu nedenle de dağlara, yaylalara, göllere, ırmaklara, geçitlere, küçük arazi parçalarına, köy ve kentlere manalı isimler verdikleri dikkat çekmektedir. Bu adların topluluk vicdanında yaşatılarak Türklere mekan ve yurt olan bütün topraklara taşındığı[5] ifade edilmektedir. Bunun sonucunda da Anadolu'daki yer adlarının pek çoğunun Orta Asya'daki benzerleri ile aynılarının da var olduğu tespit edilmiştir[6].

Coğrafyacı bilim adamları arasında bu konuda da seçkin bir yeri olan rahmetli hocamız Prof.Cemal Arif ALAGÖZ yer adları konusunu kısa vadeli etkilerinden çok uzun vadeli etkileriyle ilgili olarak, bilgili ve uzun mesailer ayrılması gereken çalışmalar olması zorunluluğuna işaret etmektedir. Aynı şekilde yer adları konusunun bütün bilim dallarını alakadar eden geniş, devamlı olarak üzerinde durulacak öncelikli konulardan olduğu da önemle belirtilmektedir[7]. Nitekim Prof. A.CAFEROĞLU, Prof.Z.FINDIKOĞLU, Prof.A.İNAN, Prof.Z.V.TOGAN ve Prof.İ.KAFESOĞLU bu konuda önemli mesaileri olan öncü bilim adamlarımızdır. Zamanının en büyük dilci ve tarihçileri olan bu saygın bilim adamlarının coğrafyacı titizliği ile coğrafî olaylara da vakıf olduğunu unutmamamız gerekir.

Yeradlarının belirtilen bu öneminden dolayı bugün lisans düzeyinde coğrafya

---

* Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi.

1 GÖNEY, S., 1975, *Büyük Menderes Bölgesi*, İst. Üni.Yay. No.1895, Coğrafya Enstitüsü Yay. No.79, İstanbul, s.274-275.

2 KARABORAN, İ.H., 1984, *"Türkiye'de Mevkii Adları Üzerine Bir Araştırma"*, Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri (11-13 Nisan 1984), Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Folklor Araştırma Dairesi Yay. No.60, Ankara, s.97-111.

3 6-21 Haziran 1941 I.Türk Coğrafya Kongresi Coğrafya Terimleri Raporlar Müzakereler, Kararlar, Maarif Vekilliği, Ankara, s.53-57.

4 KODAY, Z., 1995, *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin Coğrafi Özellikleri*, Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, Sayı.2, Erzurum, s.22.

5 ERÖZ, M., 1984, *"Sosyolojik Yönden Yer Adları"*, Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri, Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yay. No.60, Seminer Kongre Bildirileri, No.17 (11-13 Eylül 1984), Ankara, s.43.

6 BAYKARA, T., 1984, *"Anadolu'daki Yeradlarının Ortaasya'daki Benzerleri Üzerine Bir Kaynak"*, Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri, Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yay. No.60, Seminer Kongre Bildirileri, No.17 (11-13 Eylül 1984), Ankara, s.265.

7 ALAGÖZ, C.A., 1984, *"Yeradları Üzerine Bazı Düşünceler"*, Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri, Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yay. No.60, Seminer Kongre Bildirileri, No.17 (11-13 Eylül 1984), Ankara, s.11-22.

CamScanner ile tarandı

müfredatına da dahil edildiğini görüyoruz[8]. Ayrıca coğrafya master ve doktora tezlerinde köy adlarının coğrafî kaynakları gibi dar sahalı olarak uzun bir süreden beri ele alındığı da bu konu da coğrafyacıların mesuliyet bilinci duyduklarının en önemli delilleridir.

SORGUN YÖRESİ KÖY VE MEVKİİ ADLARININ COĞRAFİ KAYNAKLARI

Yukarıda ortaya konulan genel görüşler ışığı altında bu çalışmada Yozgat'ın Sorgun ilçesi ve köylerinin adları ile mevkii adlarının bu açıdan incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma metodları açısından coğrafî unsurların ağırlıklı olarak yeradı seçilmesi ve bunların o yerlere ait coğrafya özellikleriyle örtüşüp örtüşmediğinin ortaya konulması da yakın bir hedef olarak tayin edilmiştir.

Yörede yeni köy ve mevkii adlarının değerlendirilmesi zorunluluğu vardır. Mevkii adlarında genellikle eski isimler de mevcut olmakla beraber, özellikle köy isimlerinin zaman zaman yenileştirildiği dikkati çekmektedir. Bu değiştirme ve ad yenilenmesi yapılırken maalesef bazen çok mana yüklü Türkçe isimler alınarak yerlerine yeni fakat daha dar manalı isimler verilmiştir. Önemsiz gibi gözüken veya çok abartıldığı düşünülecek olan bu konuda hassasiyet gösteren bilim adamlarımıza şükran borcumuz vardır. Çünkü isimler bir bölgenin Türklüğü'ne belge ve tanık olarak kabul edilecek en önemli kültür unsurları olarak değerlendirilmelidir. Hatta bunların verilmesinin bazen gereksiz olduğu, Türk damgasının silinmesi tehlikesine bile yol açacağı endişesiyle üzerinde durulması gerektiği vurgulanmaktadır[9]. Zaten pek çok bölgemizde olduğu gibi çalışma alanımızda da yeni verilen isimlerin büyük bölümü tutmamış, yine eski adlar resmi kayıtlara inatla direnilerek yaşatılmaktadır. Kişi isimlerinde de bunun en güzel örneklerini görebiliriz. Bugün mahkemelerimizde isminin değiştirilmesini isteyen binlerce vatandaşımız vardır.

Araştırma yöremizde geçmişe ait yer adlarının günümüze kadar geldiğini söylemek pek mümkün değildir. Ancak yine de Sorgun'da Türk tarihi ve izlerinin, bazı adlarda yaşadığı dikkat çekmektedir. Adları değişen bazı köylerin ise, Türkler devrinden önce yaşayan bazı toplumların etkilerini taşıdığı anlaşılmaktadır. Çünkü bölge Anadolu'daki Neolitik kültürünün merkezlerinden biridir. Bu nedenle köy ve mevkii adlarında yoğun olarak hüyük-höyük kavramlarına rastlanılmaktadır. Alişar köyü Külhüyük, Büyükören gibi köylerde olduğu gibi. Yine Sorgun köylerinin bir çoğunda; maşat (mezar), kale, harabe gibi birçok tarihi kalıntılar ve bunların ad olarak verildiği mevkiiler vardır. Türkler dönemini ve bölgenin Türkleşmesini, yeradlarından kolayca izlemek mümkündür. Bozok Yaylası olarak bilinen coğrafî ünite uzun bir zaman bir yönetim bölgesi adı da olmuştur. Malazgirt Zaferinden (1071) sonra Anadolu'yu yurt yapan 24 oğuz boyunun on ikisinin genel adının BOZ-OK adını taşıdığını görüyoruz. Timur'un Anadolu fethinden sonra Yozgat yöresine Dulkadirli Türkmenler olarak Uzun Yayladan geldikleri bu tarihlerde Boy adı olarak Bozok ifadesi kullanıldığı daha sonra bölgenin de adının Bozok olduğu anlaşılmıştır[10]. Dulkadirli'de valilik, Osmanlıda sancak olan Bozok Cumhuriyet Devrine kadar bu adını korumuştur. Yine Bozok'ların izleri günümüzde Eymir Kasabası, Salur Köyü, köy adlarında da yaşatılmaktadır.

Bölge yer adları arasında "fakı" "fakıh" "baba" gibi kavramlarla başlayan veya biten pek çok ismin yer alması, bu bölgeye Orta Asya Horasan'dan XII-XIII. yüzyılda gelerek bu bölgelere yerleşen derviş gazilere aittir. Gerçekten de Sorgun'da, Cumafakılı (Aşağıcumafakılı, Boğazcumafakılı ve Belencumafakılı), Halilfakılı, Ahmetfakılı, İsafakılı gibi köy adları ile, Halilbaba, Bedirbaba tepeleri ve Gözbaba, Babalı gibi köy adlarını bunlara örnek vermek mümkündür. Bu gruba, kişi adları gibi görülen Aşağıkarahacılı Çakırhacılı, İsmailhacılı ve Buruneren gibi isimleri de dahil etmek gerekir.

Cumhuriyet döneminde köy adlarının birçoğu değiştirilmiş olup, daha çok günümüzdeki tarihî, coğrafî ve ekonomik özellikler gözönünde bulundurularak yeni adlar verilmiştir. Ancak, yeni yerleşme adları seçilirken de, genellikle yerleşmelerin coğrafî özelliklerinin ön plana geçmiş olduğunu görmekteyiz. Özellikle, su kaynakları, bitki türleri, yeryüzü şekilleri ve kayaçlar ile ilgili isimler çoğunluk teşkil eder. Bununla birlikte kişi ve soyadları, tarihî kalıntılar, yetiştirilen ürünler, uğraşılan ekonomik faaliyet türü ve geçici yerleşme şekilleriyle ilgili bir çok coğrafî olayın adlandırmaya neden olduğu anlaşılmaktadır. Yine yöredeki araştırmalarımızda da önceki çalışmalarda az

8 DOĞANAY, H., 1994, *Türkiye Beşerî Coğrafyası*, Gazi Büro Basımı, Ankara, s.329-335.

9 ERÖZ, M., 1984, *a.g.e.*, s.44.

10 SÜMER, F., 1974, *Bozok Tarihine Ait Araştırmalar*, Cumhuriyetin 50.Yıldönümü Anma Kitabı.

CamScanner ile tarandı

rastlanılan adlandırmaya konu olan rüzgâr, yön ve yollar gibi coğrafî özelliklerin de tesbitine çalışılmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Sorgun'da Köy Adlarının Toponimik Kaynaklarına Dikkat Çekici Bazı Örnekler

Toponimik Köken Grubu

A. Doğal Çevre Şartlarıyla İlgili Adlar
1. Kayaçlarla İlgili Adlar Büyüktaşlık, Küçüktaşlık, Kayakışla, Aşağıkarakaya
2. Topoğrafik Adlar: Belencumafakılı, Boğazcumafakılı, Buruneren, Gökiniş, Günyazı, İkikara, Karaburun, Sivri, Yaylalık.
3. Hidrografik Adlar: Çayözü, Gököz, Günpınar (Kehmallı), İncesu, Taşpınar
4. Bitki Örtüsüyle İlgili Adlar: Çatmasögüt, Çiğdemli, Gümüşkavak.
5. Toprakla İlgili Adlar: Çamurlu, Kepirce,
6. Rüzgârla İlgili Adlar: Esenli.
7. Yönlerle İlgili Adlar: Günyazı, Günpınar (Kehmanlı), Güngören.
8. Evcil-Yabani Hayvanlarla İlgili Adlar: Tiftik.

B. Beşerî ve Ekonomik Coğrafya İlgili Adlar:
1. Boy, Kişi, Ağa Bey Adlar: Ahmetfakılı, İsfakılı, İsmailhacılı, Karaveli, Mahmatlı, Sarıhacılı, Sahmuratlı, Veliöldük, Osmaniye, Aşağıkarahacılı, Eymir, Salur, Caferli, Çakırhacılı, Duralidayılı, Emirhan, İdrisli, Sungur, Karakocaoğlu Kışlası, Halilfakılı.
2. Tarihî ve Tarih Öncesine Ait Adları: Külhüyük, Büyükören, Küçükköhre, Alişar, Mehmetbeyli, Sarıhamzalı.
3. Tarihî Eserle İlgili Adlar: Yazılıtaş.
4. Geçici Yerleşme Adı Karakocaoğlu Kışlası, Kodallı Çiftliği, Kayakışla, Yaylalık, Ayrıdam.
5. Madenlerle İlgili Adlar: Tuzlacık.
6. Beşerî Eser Adı: Karaabalı, Yaycılar, Akoluk.
7. Yetiştirilen Ürünlerle ve Diğer Ekonomik Faaliyetlerle İlgili Adlar: Ayvalık, Büyükeynelli, Küçükeynelli, Tulum, Muğallı.

Kaynak: Yerinde yaptığımız gözlemler ve mülakatlar 1/25 000 ölçekli Yozgat İ34, a1.a2.a3.a4, b1.b2.b3.b4, c1.c2.c3.c4, d1.d2.d3.d4. ve 1/100 000 ölçekli Yozgat İ34,İ33 topografya haritası paftalar.

Sorgun yöresinin karasal İç Anadolu iklimi özelliği göstermesi nedeniyle, gerek tarımsal faaliyetlerde suyun önemi, gerekse içme ve kullanma suyu ihtiyacı, yerleşmelerin su kaynaklarıyla ilgili adlar almasına neden olmuştur. Bunlara Çayözü, Gököz, Günpınar, İncesu ve Taşpınar köyleri ile köy mevkiileri arasında isimlendirilen 100 kadar yer adı örneğinin de bu grup isimlerden oluştuğu dikkati çeker. Genellikle bu adlarda su, kaynak, dere, çay, pınar, çeşme, çağlayan, öz, kuyu, göl gibi isimler ya isimlerin başında ya sonunda yer almışlardır (Tablo 3). Çanakçeşme, Yaspınar, Soğukpınar, Pınarındölek, Gölyeri, Körkuyu, Arkaltı, Çaytarla, Eşmeli gibi.

Bazı köy ve mevkii adlarınında kaynağının doğal bitki örtüsü ve türlerinden aldığ ıdikkati çeker. Çiğdemli, Çatmasöğüt, Gümüşkavak köyleri bunların en önemli birer örneğidir. Olaya mevkii adları açısından bakılırsa, yörede 100'den fazla da bitkilerin adıyla direkt veya dolaylı olarak tanıtılan yerler vardır. Gerçekten de yöredeki tekrardan da kaçınarak 700 kadar belirlediğimiz mevkii adının %15.6'sı (109 kadar) adlarını bitkilerden almışlardır. Ortaçayır, Kuşburnu, Çamlıboğaz, Çevlikçayır, Nohutlu, Hezenlik-Merteklik, Düzalıç, Üzerliktepe, İğdeli, Gevenli, Garayoncalı, Kamışlı, Çöl, Keltepe, Gökçam gibi isimler yörenin doğal bitki türleri ile yetişen ürünler hakkında oldukça önemli bilgiler vermektedir. Bu isimler bile herhangi bir bitki coğrafyacısının Sorgun'da genel bitki örtüsü özelliğini görmeden anlamasına ve anlatmasına yeterlidir.

Sorgun'daki yer adlarının pekçoğunda yerleşme şekilleriyle ilgili özellikleri görmek mümkündür. Bölge jeomorfolojisini yansıtacak şekilde bazı köy ve mevkii adları oldukça dikkat çekicidir. Bunlar içerisinde düz alanları ifade eden "dölek, yazı, çökek, çanak" gibi isimlere sıkça rastlanılmaktadır. Sırtları ifade içinde genellikle, donbak (tümsek, sırt) boruk, kırgı, keh, kah, bayır kavramları kullanılmıştır. Geçit noktalarını ve boyunları ifade eden belen, bel, geçit gibi adlarla eğriöz, eğridere gibi vadi şekilleri ile, menderes bölümleri çevlik, bük, büklüdere gibi sıfatlarla tarif edilmiştir ki bu kavramlar uygulamalı jeomorfoloji dersi işleyenlere rehberlik edecek nitelikte isimlerdir. Derindere, derindip, öküzöldürendip gibi kavramlar da vadilerin daraldığı, derinleştiği kısımları açık şekilde anlatmaktadır. Köy adları arasında da yer şeklini veren isimler vardır. Belencumafakılı, Boğaçcumafakılı, Sivri, Karaburun, İki Kara, Buruneren, Günyazı ve Yaylalık gibi.

Fizikî coğrafya unsurlarından ilgili isimlerinde yer adı kaynağı olduğu görülür. Nitekim, yöredeki Çamurlu ve Kepirce köy adları kaynağını topraktan almıştır. Kepir yörede çürük, verimsiz, kumlu hafif toprak anlamına gelmektedir. Mevkii adı olarak toprak özelliği yansıtan sıfatlara, killik, çorak, çorah kumlu, taşlı gibi isimler verilmiştir. Yine bataklık alanlar su çıkağı, göğyer veya gökyer şeklinde adlandırılmıştır. Toprak renginin de "boz", kırmızı, ağ şeklinde yeradlarında bulunduğu görülür.

Sorgun ve köylerinde rüzgâr ve yönlerinde etkili bir şekilde yer adı olduğu tesbit edilmiştir. Esenli kasabası, Günyazı, Günpınar, Güngören köyleri bu şekilde adlandırılmış çarpıcı örneklerdir. Yelligedik,

CamScanner ile tarandı

Savrandüzü, Poyrazlık, Yeldeğirmeni gibi mevkii adları ile Boncuklugüney, İncegüney, Büyükgüney, Gündeğmez, Kılba (kıble-güney), Dedenin güney gibi yer adları ile bu konudaki örnekler çoğaltılabilir.

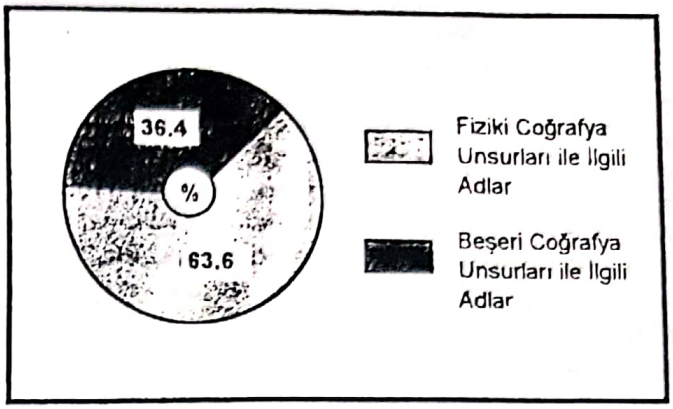
Tiftik ve Muğallı dışında adını bir hayvan isminden alan köyün bulunmadığı yörede hayvanların adlandırmış olduğu mevkii oldukça fazladır. Yöredeki isimlerin %6.6'sı da bu şekilde isimlendirilmiştir. Kurt, çakal, yılan, kartal, porsuk, ayı ve domuz gibi vahşi hayvanlar ile, tilki, tavşan, keklik, geyik ve balık gibi av hayvanları ile, at, kuzu, horoz, tiftik keçisi, oğlak gibi evcil hayvanların da adlandırmada kullanıldığı görülür. Sölüklü göl, Tilki deliği, Don(m)uz deresi, Garaguş Yuvağı, Sineklik, Böcüklük, Yılanlı gibi mevkii adları bu konuda en belirgin örneklerdir.

Sorgun ve köylerinde fiziki çevre unsurları kadar olmasa da pek çok ismin kaynağının da beşeri çevre ile ilgili olduğu söylenebilir. Bu ad kaynakları arasında kişi, boy, soy adının en fazla kullanılanı olduğunu görüyoruz. Ekonomik faaliyetler, tarihi ve tarih öncesi yerleşmeler, yollar, mezar ve geçici yerleşme adlarının da bu ad grubunu izlediği dikkati çekmektedir. Tüm adlar arasında kişi/boy/soy adları %11.8'lik bir paya sahipken; onu, %6.3'le ekonomik faaliyetlerle ilgili adlar, %5.75'le tarihî-tarih öncesi adlar, %2.44'le yol adları ve %2.32 ile de mezar ile ilgili adlar izler (Tablo 2, Şekil 1ve 2).

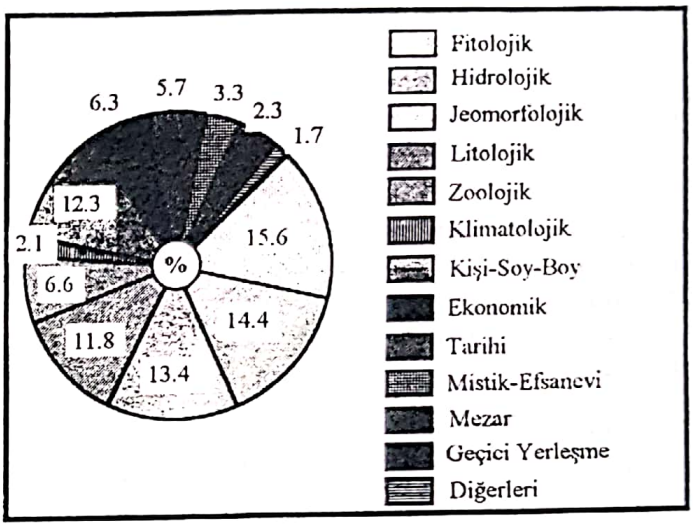
Tablo 2: Sorgun'da Yeradlarının Toponimik Kaynaklara Göre Dağılımı

Toponimik Kaynak Grubu	Mevki Sayısı	Grup % si	Genele % si
A. Fiziki Unsurlar			
Bitkilerle İlgili	109	24.49	15.66
Sularla İlgili Adlar	100	22.47	14.36
Yerşekli ile İlgili	93	20.89	13.36
Kayaçlarla İlgili	82	18.65	11.78
Hayvan Türleri ile İlgili	46	10.33	6.60
Rüzgar ve Yönlerle İlgili	15	3.37	2.15
Toplam	445	100	63.57
B. Beşerî Unsurlar			
Kişi-Soy-Boy adı	85	36.6	12.31
Ekonomik Faaliyet Türü	44	18.96	6.32
Tarihi ve Tarih öncesi Yer	40	17.24	5.74
İnanış Şekli Efsanevi	23	9.91	3.30
Mezar	16	6.89	2.29
Geçici Yerleşme Yeri	12	5.17	1.72
Diğerleri	12	5.17	1.72
Toplam	232	100.00	36.43
GENEL TOPLAM	700	100	100.00

Kaynak: Yerinde yaptığımız gözlemler ve mülakatlar 1/25 000 ölçekli Yozgat İ34, a1.a2.a3.a4, b1.b2.b3.b4, c1.c2.c3.c4, d1.d2.d3.d4. ve 1/100 000 ölçekli Yozgat İ34,İ33 topografya haritası paftalar.
Topoğrafya haritası Paftaları ve DOĞAN, D., 1995, Sorgun 1995, Sorgun Kaymakamlığı Kültür Yayınları Dizisi, 1, Sorgun, s.151,270 (Onikinci Bölüm).

Şekil 1. Sorgun Yöresi Köy ve Mevkii Adlarının Toponimik Kaynak Gruplarına Göre Dağılımı.

Şekil 2. Sorgun Yöresi Köy ve Mevkii Adlarının Ad Kaynağı Türlerine Göre Dağılımı.

Soy, boy ve kişi adları üzerinde, Eymir, Salur köyleri ile eskilerde Çeçen (bugünkü Güngören) ve Ahmetfakılı, Gedikhasanlı, Halilfakılı, Cumafakılı (Aşağı, Belen ve Boğaz olmak üzere üç adet), İsfakılı, İdrisli, Çakırhacılı, Karahacılı, İsmailhacılı, Caferli, Duralidayılı, Şahmuratlı, Mehmetbeyli, Alişar, Emirhan, Karaveli, Sarıhamzalı köy adları en belirgin olanlarıdır. Sarıoğlan, Tapiroğlu, Medinepınar, Mansuroğlu, Tatar, Danışmanaltı, Karakirli, Halilbaba, Ganidede, Toraman, İboçavuşun öldüğü yer gibi mevki adları da eklenince bu gruptan isim listesinin de oldukça uzadığı görülür (Tablo 3).

Yörede ekonomik faaliyetlerin de genellikle mevkii ve köy adlarına konu olduğu tesbit edilmiştir. Örneğin, Tulum, Tiftik, Eynelli, (Eyinal üreten, Büyük ve küçük iki adet), Kehmallı (Kehme denilen bir tür dokuma yeni adı Günpınar olmuştur) gibi köy adlarıyla, Pazarcık, Keçeciler, Kılıççı, Eğerci, Demircidere Yağçören, Beylikbozu (merası), Arek, Argaç gibi yer isimlerinin de bu kaynaktan geldiği anlaşılmaktadır.

CamScanner ile tarandı

Tarih öncesi yer ve tarihî pek çok eserin de yerleşme adı olarak sıkça seçildiği dikkati çeker. Genellikle tarih öncesine atfen yeradlarının hüyükle biten adlarla açıldığı, tarihi yerlerin üç kale, harabe, viran şeklinde adlandırıldığı tespit edilmiştir. En bilirginleri, Alişar Höyüğü, Toprakhöyüğü, Küllhüyük, Akhüyük, Uzunhüyük, Çadırhüyüğü gibi köy ve yer adları ile, tarihi devirlere ait olan Kalederesi, Kaleviran, Tatarviran, Büyükören, Aslanlıtaş, Yazılıtaş gibi köy ve yer adlarıdır.

Geçici yerleşme geleneğinin sürdürülmemesine rağmen yörede bazı yer adlarının da bu tür yerleşmelerce oluşturulduğu tesbit edilmiştir. Doğu Anadolumuzdaki "kom" yerleşmelerinin karşılığı tabir bölgemizde "köm"dür. Komların ekonomik fonksiyonları açısından yörede de hayvancılık çiftlikleri (işletmeleri) ile birkaç hanelik yerleşmelerdir. Bazen geçici olabilmektedirler. Kömler gibi dam, çiftlik, mezraa, kışla, ağıl ve çadır isimlerinin de yer adlarında varlığına rastlanılmaktadır. Bunlar içerisinde, Kömünönü, Kömürderesi, Eskikışla, Kayakışla, Ayrıdam, Kodalliçiftliği, Necib'in ağıl, Çadırhöyüğü en ilgi çekici olan isimlerdir.

Madenlerle ilgili yeradının fazlaca bulunmadığı yörede, Tuzlacı, Kömürocağı Deresi, Tuztaşı, Düzkaya, Killik, Taşocağı gibi isimler tesbit edilmiştir. "Bilâlik Köyü" (yeni adı Ocak) eskiden Zımpara taşı çıkarıldığı için bu ad verilmiş bir yerleşmedir. Özellikle tırpan ve orakla ekin hasadının yaygın olduğu yörede bugünde bu taşın önemi vardır. Eski adı yeni adından daha önemli olan yerleşmelere de tipik bir örnektir.

Beşerî eserlerle ilgili isimlerin de nispete az olduğu yörede Karabalı, Yaycılar ve Akoluk gibi köy adları her birisi eski bir el sanatını göstermesi bakımından önemlidir.

Yolların da mevkii adı olarak önemli olduğu yörede "göç yolu" yayla yolu, "ulu yol" kervanyolları ile ilçe merkezinin yeni adlandırmalarda en çok kullanılan unsurlar olmuştur. Ayrıca "hamam yolu" kavramları kaplıcaların yollarını ifade etmek için kestirmeden birçoğu önce patika halindeki, daha sonra arazi yolu haline gelmiş yollardır.

Köy adları ve araştırılmasından bu örnekte de görüldüğü gibi pek çok coğrafî, tarihî, kültürel sonucu çıkarmak mümkündür. Ancak bu konuda yapılan yöresel araştırmaların çoğaltılmasına ihtiyaç vardır. Böylece dilde zenginleşme, vatan coğrafyasında bütünleşmenin kolaylaşacağı kanaatini taşıyor ve umuyoruz.

Tablo 3'te diğerleri grubuna dahil edilen yeradlarından pek çoğu inanış şekilleri manevi değer taşıyan isimlerdir. Düldül, Kurucin, Cinnikaya, Salavat Tepesi, Pirdede, Bayram Deresi, Çibandede, Camiönü, Sünnetli Ziraatı ve Kafirpınarı gibi isimler bu gruptan örneklerdir.

Tablo 3: Sorgun'da Köy ve Mevkii Adlarına Belirgin Coğrafi Örnekler

A. Sularla İlgili (Hidrolojik) Adlar

Mevki Adı	Ait Olduğu Yerleşme Yeri
Üçkuyu	Ağcın Köyü
Üççeşme	Ahmetfakılı Köyü
Çobangölü	Ahmetfakılı Köyü
Kuyucak	Alişar Köyü
Körkuyu	Alişar Köyü
Kırkpınar	Alişar Köyü
Yastıpınar	Alişar Köyü
Çaglak-Çaylak	Aşağı Karahacılı Köyü
Pöhrekli	Aşağı Karakaya Köyü
Yuraklığındere	Ayvalık Köyü
Zedef Pınarı	Babalı Köyü
Solakpınar	Babalı Köyü
Çağlayankaya	Babalı Köyü
Körpınar	Babalı Köyü
Belpınar	Bağlarbaşı Köyü
Büyükgöl	Bağlarbaşı Köyü
Şarlak	Belencumafakılı Köyü
Çirçir	Boğazcumafakılı Köyü
Bahçepınar	Büyükeynelli Köyü
Kulpınarı	Büyüktaşlık Köyü
Çağlayankaya	Büyüktaşlık Köyü
Kaynak	Caferli Köyü
Arkaaltı	Cihanşarlı Köyü
Demiroluk	Çakırhacılı Köyü
Çaytarla	Çatmasöğüt Köyü
Çayözü*	
Kafirpınarı	Çiğdemli**
Çanakpınarı	Çiğdemli Köyü
Karapınar	Dişli Köyü
Benpınarı	Doğanlı (Zeynettin) Köyü
Üçoluk	Erkekli Köyü
Küçükoluk	Gevrek Köyü
Yalnızeşme	Gökiniş Köyü
Gököz*	
Eşmeli	Gököz Köyü
Baharoluğu	Gököz Köyü
Üçkuyu	Gözbaba Köyü
Karapınar	Gözbaba Köyü
Pöhrek (Gümüşkavak)*	
Çanakçeşme	Gümüşkavak Köyü
Kurupınarözü	Gümüşkavak Köyü
Kuyu	Gümüşkavak Köyü
Günpınar (Kehmallı)*	
Kaleyliözü	Günpınar Köyü
Yarıkdere	Günyazı Köyü
Soğukpınar	Halilfakılı Köyü

CamScanner ile tarandı

Alınpınarı-Hoşumlu Köyü
Çobangölü-Hoşumlu Köyü
Örmekuyu-İdrisli Köyü
Çayırlıoğlu-İkikara Köyü
Göğyer-İkikara Köyü
Kiseşme-İkikara Köyü
Suçıkağı-İkikara Köyü
İncesu*
Yağpınar-İncesu Köyü
Çağlayankaya-İncesu Köyü
Başpınar-Karaburun Köyü
Örmekuyu-Karaburun Köyü
Gölyeri-Karakız Köyü
Kötüpınar-Karalık Köyü
Küçükoluk-Karalık Köyü
Ağlayankaya-Karalık Köyü
Kızılcadere-Karaveli Köyü
Gölyeri-Küçükeynelli Köyü
Şapnapınar-Küçükeynelli Köyü
Karapınar-Küçükköhne Köyü
Eşme-Küçükköhne Köyü
Gözpınar-Küçüktaşlık Köyü
Kuyucak-Küçüktaşlık Köyü
Kartalıneşme-Küçüktaşlık Köyü
Yassıpınar-Küçüktaşlık Köyü
Körpınar-Küçüktaşlık Köyü
Gölünbaşı-Küçüktaşlık Köyü
Körpınar-Mahmatlı Köyü
Değirmenözü-Mahmatlı Köyü
Suğla-Mansuroğlu Köyü
Çaylak-Ocaklı Köylü
Pınarındölek-Ocaklı Köyü
Kuyudeğirmen Tepesi-Osmaniye Köyü
Körpınar-Peyniryemez Köyü
Karamanoluğu-Salur Köyü
Deringöl-Sarıhacılı Köyü
Yallıpınar-Sarıhacılı Köyü
Kurupınar-Sarıhamzalı Köyü
Suderesi-Sivri Köyü
Kuyucak-Sivri Köyü
Büyükdere-Sungur Köyü
Üçkuyu-Sungur Köyü
Körkuyu-Şahmuratlı Köyü
Taşpınar*
Suluca-Tatlı Köyü
Kırkpınar-Tatlı Köyü
Kuyununbaşı-Temrezli Köyü
Deveyutanı-Tuzlucak Köyü
Ağdere-Tuzlucak Köyü
Öz-Yaycılar Köyü
Akolukaltı-Yazılıtaş Köyü

B. Bitki Tür-Örtüsüyle İlgili (Fitolojik) Adlar

Mevkii Adı — Ait Olduğu Yerleşme Yeri

Güllük-Akoluk Köyü
Konakbağlar-Alişar Köyü
Ortaçayır-Aşağıkarahacılı Köyü
Kuşburnutepe-Ayrıdam Köyü
Otlukkayası-Ayrıdam Köyü
Ayvalık*
Güllüören-Ayvalık Köyü
Çamlıboğaz-Ayvalık Köyü
Keltepe-Ayvalık Köyü
Yoncalık-Babalı Köyü
Kabaklık-Babalı Köyü
Koruk-Babalı Köyü
Bağlarbaşı*
Kamışlı-Bağlarbaşı Köyü
Karacerek-Belencumafakılı Köyü
Karacerek-Boğazcumafakılı Köyü
Sıklık-Burunören Köyü
Gözağacı-Büyükeynelli Köyü
Çevlikçayır-Büyükeynelli Köyü
Mantarlık-Büyükeynelli Köyü
Düzyaprak-Büyükeynelli Köyü
Elmalı-Büyükeynelli Köyü
İğdelidere-Büyükören Köyü
Bağyeri-Caferli Köyü
Bağlarbaşı-Çakırhacılı Köyü
Çatmasöğüt (Mükremin)*
Çayırlıoğlu-Çatmasöğüt Köyü
Nohutlu-Çayözü Köyü
Çiğdemli (Sorgun)**
Gülveren-Çiğdemli Köyü
Çötelli*
Bademlitepe-Çötelli Köyü
Hezenlik-Çötelli Köyü
Üzerliktepe-Dişli Köyü
İğdeli-Doğanlı Köyü
Merteklik-Doğanlı Köyü
Dutderesi-Doğanlı Köyü
Parayaprak-Duralidayılı Köyü
Güvem-Duralidayılı Köyü
Yukarıbağlar-Emirhan Köyü
Kuşbunnuluk-Erkekli Köyü
Güllük-Erkekli Köyü
Düzalıç-Erkekli Köyü
Payam-Erkekli Köyü
Ağaçarkası-Gedikhasanlı Köyü
Ortaçayır-Gevrek Köyü
Düzağaç-Gevrek Köyü
Garayoncalı-Gevrek Köyü
Dedebağ-Gevrek Köyü
Sarıçiğdemli-Gökiniş Köyü
Kanlıarmut-Gököz Köyü
Eriklininağzı-Gököz Köyü
Sırıklı-Gökbaba Köyü
Gümüşkavak*
Güllüce-Gümüşkavak Köyü
Çamlıboğaz-Güngören Köyü
Hayvalı-Güngören Köyü
Gevinli-Günyazı Köyü
Kütüğünpınarı-Günyazı Köyü
Süpürgelidere-Halilfakılı Köyü
İğdelidere-Halilfakılı Köyü
Çayırlıoğlu-İkikara Köyü

CamScanner ile tarandı

Göğyer-İkikara Köyü
Nohutluk-İkikara Köyü
Fadimeçayırı-İkikara Köyü
Kamışcıkderesi-İncesu Köyü
Kırma-İncesu Köyü
Ortaçayır-İsmailhacılı Köyü
Dedebağ-İsmailhacılı Köyü
Sarıyaprak-İsmailhacılı Köyü
Çatalçam-İsmailhacılı Köyü
Armutlukaya-Karakız Köyü
Sarıçiçek-Karalık Köyü
Çatalağaç-Karaveli Köyü
Keltepe-Karlık Köyü
Gökçem-Karlık Köyü
Çamlıboğaz-Karlık Köyü
Gülveren-Karlık Köyü
Sakızlık-Kepirce Köyü
Hezenlik-Keser Köyü
İğdelidere-Keser Köyü
Cılbacık-Kodallı çifçiliği Köyü
Kamışlı-Küçüktaşlık Köyü
Tazebağlar-Küçüktaşlık Köyü
Düzçam-Külhüyük Köyü
Sığla-Mansuroğlu Köyü
Armutören-Mehmetbeyli Köyü
Kengerlik-Mirahor Köyü
Çayırtarla-Mirahor Köyü
Karaağaç-Osmaniye Köyü
Keltepe-Peyniryemez Köyü
Uluçayır-Salur Köyü
Beylikbozu-Salur Köyü
Kamışlı-Sarıhacılı Köyü
İmambağları-Sarıhacılı Köyü
İncirlikaya-Sarıhacılı Köyü
Bağtepesi-Sarıhacılı Köyü
Kamışlı-Sungur Köyü
Çöl-Şahmuratlı Köyü
Erikli-Şahmuratlı Köyü
Yapraklı-Şahmuratlı Köyü
Armutlu-Taşpınar Köyü
Söğütlüpınar-Taşpınar Köyü
Çamargaç-Taşpınar Köyü
Tekbağ-Tatlı Köyü
Bozkıraç-Termezli Köyü
Beşarmut-Tulum Köyü
Çayırlık-Tuzlacık Köyü
Direkli-Veliöldük Köyü
Yoncalık-Yağcılar Köyü

C. Yerşekilleriyle İlgili (Jesmorfolojik) Adlar

Mevkii Adı	Ait Olduğu Yerleşme Yeri
Kaleboğazı	Sorgun Merkez
Dölek	Ağcın Köyü
Boncukluk	Ahmetfacıkı Köyü
Boncuklugüney	Akocak (Bilalik) Köyü
Derindere	Akoluk Köyü
Arapderesi	Araplı Köyü
Samanlıkçukuru	Araplı Köyü
Kalınbük	Aşağıcumafakılı Köyü
Geçit	Aşağıkarahacılı Köyü
Karaçamur	Aşağıkarahacılı Köyü
Yamaçtepe	Ayrıdam Köyü
Ortağın Kah-Keh	Ayrıdam Köyü
Savrandüzü	Ayvalık Köyü
Uzundere	Ayvalık Köyü
Karatepe	Bağlarbaşı Köyü
Belpınarı	Bağlarbaşı Köyü
Yalı	Belencumafakılı Köyü
Beştepe	Belencumafakılı Köyü
Sekitarla	Cihanşarlı Köyü
Kalebayırı	Çatmasöğüt Köyü
Yamaç	Çavuşlu Köyü
Yaylabaşı	Çavuşlu Köyü
Boruklu	Çayözü Köyü
Gavursekisi	Çiğdemli**
Beşiktepe	Çğdemli**
Tiftikbeleni	Çiğdemli**
Eğriyar	Çiğdemli**
Gedikağzı	Çiğdemli**
Kırgı	Çiğdemli**
Kovalık	Çötelli Köyü
Belen	Çötelli Köyü
Geçitağzı	Duralidayılı Köyü
Yazı-ova	Duralidayılı Köyü
Karamağara	Duralidayılı Köyü
Çökek	Emirhan Köyü
Sivri	Erkekli Köyü
Çatak	Faraşlı Köyü
Gökiniş*	
Yastıyurt	Gökiniş Köyü
Yanığınkeh	Gököz Köyü
Büklüdere	Gözbaba Köyü
Derindere	Gözbaba Köyü
Büyüktepe	Gözbaba Köyü
Öküzöldürendip	Günpınar Köyü
Günyazı (Dikir)*	
Sivri	Halilfakılı Köyü
Ortaburun	İdrisli Köyü
İkikara*	
Derinyar	İkikara Köyü
Hendekderesi	İncesu Köyü
Ayıçukuru	İncesu Köyü
Ufaditepesi	İncesu Köyü
Untepe	İncesu Köyü
Beşiktepe	İsmailhacılı Köyü
Adatepesi	Keser Köyü
Dikilitaş	Kodallıçiftliği Köyü
Eynekburnu	Küçükeynelli Köyü
Kayaarkası	Küçükköhne Köyü
Küçüktaşlık*	
Teknetaş	Küçüktaşlık Köyü
Uzunkuyu	Mehmetbeyli Köyü
Kayalıtepe	Mirahor Köyü
Kılıçtepe	Mirahor Köyü
Çanak	Ocaklı Köyü
Taşlıburun	Peyniryemez Köyü

CamScanner ile tarandı

Sivri*
Kırgı-Sivri Köyü
Beştepe-Sivri Köyü
Çomakdağı-Sungur Köyü
Dikilitaş-Şahmuratlı Köyü
Çöl-Şahmuratlı Köyü
Yar-Şahmuratlı Köyü
Kumluca-Şahmuratlı Köyü
İnsesivri-Şahmuratlı Köyü
Ortatepe-Şahmuratlı Köyü
Taşgeçit-Taşpınar Köyü
Belen-Taşpınar Köyü
Pamuktepesi-Termezli Köyü
Eğrioz-Termezli Köyü
Adatarla-Termezli Köyü
Tozluburun-Tulum Köyü
Yamaç-Yağcılar Köyü
Ayçukuru-Yaylalık Köyü
Boztepe-Yazılıtaş Köyü

D. Kayaçlarla İlgili (Litolojik Adlar

Mevkii Adı Ail Olduğu Yerleşme Yeri
Killik-Ağcın Köyü
Kömürocağı Deresi-Akocak Köyü
Karataş-Akocak Köyü
Tozluyurt-Araplı Köyü
Çamurlu-Aşağıcumafakılı Köyü
Tozluyurt-Araplı Köyü
Otlukkayası-Ayrıdam Köyü
Çoraklık-Bağlarbaşı Köyü
Çalkaya-Belencumafakılı Köyü
Akdaş-Buruneren Köyü
Dökmetaş-Buruneren Köyü
Topakkaya-Büyükeynelli Köyü
Tilkeç Kayası-Büyükeynelli Köyü
Taşocakları-Büyükören Köyü
Tuzkayası-Büyüktaşlık Köyü
Karakaya-Caferli Köyü
Kırmızıtoprak-Çakırhacılı Köyü
Akçatarla-Çakırhacılı Köyü
Çakmaklık-Çakırhacılı Köyü
Kayalar-Çakırhacılı Köyü
Çamurlu*
Küçükçamurlu-Çamurlu Köyü
Kolkaya-Çatmasöğüt Köyü
Topkaya-Çatmasöğüt Köyü
Duzkaya-Çatmasöğüt Köyü
Duztaşı-Çavuşlu Köyü
Üçtaş-Çayözü Köyü
Taşlıgeçit-Çayözü Köyü
Çorak-Çayözü Köyü
Akkaş-Çiğdemli**
Mermerdek-Çiğdemli Köyü
Kiremitlik-Çötelli Köyü
Sırakaya-Çötelli Köyü
Killik-Dişli Köyü
Akkaya-Doğanlı Köyü
Tuzluca-Duralidayılı Köyü
Duzkayası-Duralidayılı Köyü
Topaktaş-Emirhan Köyü
Kalecikkaya-Erkekli Köyü
Sınırkaya-Erkekli Köyü
Sertkaya-Güngören Köyü
Killik-Halilfakılı Köyü
Öksürükkayası-İdrisli Köyü
Tektaş-İkikara Köyü
Taşocağı-İkikara Köyü
Kiseşme-İkikara Köyü
Çorahbaşı-İncesu Köyü
Cıncıklık-İsmailhacılı Köyü
Çorah-Karakız Köyü
Kazankaya-Karakız Köyü
Kireççalanın Deresi-Karlık Köyü
Kızıltepe-Karlık Köyü
Killik-Kayakışla Köyü
Kepirce (Çorak-Kumlu)*
Kayalıdere-Kepirce Köyü
Aktepe-Kepirce Köyü
Topakkaya-Kesir Köyü
Karaçamur-Kodallıçiftliği Köyü
Kızılkaya-Küçükeynelli Köyü
Killik-Küçüktaşlık Köyü
Topakkaya-Külhüyük Köyü
Karataş-Mahmatlı Köyü
Köstaşı-Mahmatlı Köyü
Tosbağa Kayası-Mahmatlı Köyü
Karakaya-Ocaklı Köyü
Böğürkaya-Ocaklı Köyü
Çakmaklık-Peyniryemez Köyü
Kepez-Sarıhamzalı Köyü
Karataş-Şahmuratlı Köyü
Çakmaklık-Termezli Köyü
Kayalı-Tiftik Köyü
Akkaya-Tulum Köyü
Kayabalı-Tulum Köyü
(H)öllük-Tulum Köyü
Tuzlacık*
Çoraklık-Veliöldük Köyü
Goğulkaya-Veliöldük Köyü
Deliklitaş-Yaylalık Köyü
Yazılıtaş*
Çorak-Yazılıtaş Köyü
Tuzlacık-Yazılıtaş Köyü

E. Rüzgârla İlgili (Klimatolojik) Adlar

Mevkii Adı Ait Olduğu Yerleşme Yeri
Yelligedik-Büyüktaşlık Köyü
Savrandüzü-Ayvalık Köyü
Savran-Boğazcumafakılı Köyü
Poyrazlık-Cihanşarlı Köyü
Poyrazlık-Çatmasöğüt Köyü
Yeldeğirmeni-Çötelli Köyü

CamScanner ile tarandı

Esenli**
Savrantepe-Güngören Köyü
Yeltenci-Kayakışla Köyü

F. Yönlerle İlgili (Klimatolojik) Adlar

Mevkii Adı Ait Olduğu Yerleşme Yeri
Boncuklugüney-Akocak Köyü
Dedenin güney-Erkekli Köyü
İnce güney-Gevrek Köyü
Büyükgüney-Karalık Köyü
Gündeğmez-Şahmuratlı Köyü
Günpınar*
Kılbapınar-Veliöldük Köyü
Güngören*

G. Yollarla İlgili Adlar
Mevkii Adı Ait Olduğu Yerleşme Yeri
Göçyolu-Aşağıcumafakılı Köyü
Ulu yol-Akoluk Köyü
Kömüşöldüren-Buruneren Köyü
Göçyolu-Büyükören Köyü
Mirahor yolu-Çayözü Köyü
Kervanyolu-Dişli Köyü
Pazaryolu-Gözbaba Köyü
Yozgat yolu-Gözbaba Köyü
Uluyol-Gözbaba Köyü
Ağ yolu-Günpınar Köyü
Hamam yolu-İkikara Köyü
Değirmen yolu-İkikara Köyü
Köhne yolu-İkikara Köyü
Tren-Ocaklı Köyü
Tatlı yolu-Osmaniye Köyü
Bebek yolu-Salur Köyü
Konak-Sivri Köyü

H. Ekonomik Faaliyetlerle İlgili Adlar
Mevkii Adı Ait Olduğu Yerleşme Yeri
Yağçören-Akoluk Köyü
Yatak-Aşağıkarakaya Köyü
Demircidere-Ayrıdam Köyü
Eğerci-Belencumafakılı Köyü
Ağırkaç-Caferli Köyü
Değirmenönü-Cihanşarlı Köyü
Yaylalı-Dişli Köyü
Kızılargaç-Duralidayılı Köyü
Değirmen-Emirhan Köyü
Elmalık-Emirhan Köyü
Argaç yeri-Gököz Köyü
Yaylalık-Gözbaba Köyü
Kehmallı (Günpınar)*
Harmankaya-Halilfakılı Köyü
Ortatarla-İdrisli Köyü
Kılıççı-İdrisli Köyü
Değirmentepe-İkikara Köyü
Arpalık-İkikara Köyü
Argaçardı-İsmailhacılı Köyü
Arpalık-Karakız Köyü
Değirmenocağı-Karakız Köyü
Kağnıcıpınar-Karakız Köyü
Çatalargaç-Karaveli Köyü
Keçeciler-Kayakışla Köyü
Küçükeynelli*
Arpalık-Küçüktaşlık Köyü
Elmalı-Mansuroğlu Köyü
Arkaç-Mansuroğlu Köyü
Akçaargaç-Mirahor Köyü
Muğallı*
Büyükargaç-Ocaklı Köyü
Beylikbozu-Salur Köyü
Çatalargaç-Salur Köyü
Pazarcık-Sarıhamzalı Köyü
Kalınarkaç-Şahmuratlı Köyü
Buçuğun Tarla-Şahmuratlı Köyü
Arpalık-Şahmuratlı Köyü
Dikmelik-Şahmuratlı Köyü
Bostankayası-Şahmuratlı Köyü
Arek-Taşpınar Köyü
Akargaç-Tatlı Köyü
Tiftik*
Değirmenözü-Tulum Köyü
Harmantarla-Veliöldük Köyü
Yaylalık*
Deliharman-Yaylalık Köyü

I. Kişi Adlarıyla İlgili Adlar
Mevkii Adı Ait Olduğu Yerleşme Yeri
Araplı**
Isıtmaoğlu-Ahmetfakılı Köyü
Korkut-Ahmetfakılı Köyü
Şabanoğlunun kıyı-Akocak Köyü
Atalı-Akoluk Köyü
İboçavuşun öldüğü yer-Araplı Köyü
Toraman-Aşağıcumafakılı Köyü
Hayoğlunun pınarı-Aşağıcumafakılı K.
Babahasan-Aşağıkarakaya Köyü
Camıllıoğlu-Aşağıkarakaya Köyü
Körşakan-saban-Aşağıkarakaya Köyü
Kızılcaali-Ayrıdam Köyü
Musa-Belencumafakılı Köyü
Ganidede-Boğazcumafakılı Köyü
Musa deresi-Burunören Köyü
Gökbaba-Büyükeynelli Köyü
Battallar-Büyükören Köyü
Hacının pınarı-Büyükören Köyü
Tatar-Büyüktaşlık Köyü
Caferli*
Danışman altı-Cihanşarlı Köyü
Çakırhacılı*
İmamoğlu-Çamurlu Köyü
Aliabdal-Çavuşlu Köyü
Zeyneddin (Doğanlı)*
Aslancalı-Doğanlı Köyü
Karacaoğlan-Doğanlı Köyü
Duralidayılı*
Osman'ın pınarı-Emirhan Köyü

CamScanner ile tarandı

Hamzapınarı-Emirhan Köyü
Karakirli eşme-Erkekli Köyü
Gedikhasanlı**
Hasanbey Deresi-Gevrek Köyü
Alidede-Gevrek Köyü
Halilbaba-Gevrek Köyü
Kelhasan Ereği-Gökiniş Köyü
Çapakoğlu Çeşmesi-Gökiniş Köyü
Kağnıcıoğlu-Gököz Köyü
Hoyoglu-Güngören Köyü
Göğveli (Yeşilgözlü Veli)-Gürpınar K.
Halilfakılı*
İdris-Hoşumlu Köyü
İdrisli*
Kafanınoğlu-Yaylalık Köyü
İsafakılı*
İsmailhacılı*
Karaabalı*
Aşıkoğulları-Karaburun Köyü
Sarı oğlan-Karaburun Köyü
Karakız*
Gökçenyurdu-Karakız Köyü
Halilbaba-Karlık Köyü
Karaveli*
Topçu Akif'in Dere-Karaveli Köyü
Durak Abdal-Kayakışla Köyü
Hacının Kızının Pınarı-Kepirce Köyü
Sarı oğlan-Keser Köyü
Tatar-Küçüktaşlık Köyü
Kanberali-Küçüktaşlık Köyü
Ganidede-Külhüyük Köyü
Mahmatlı*
Mansuroğlu*
Lokmanın Köprü-Mansuroğlu Köyü
Mehmetbeyli*
İmamoğlu'nun Bağı-Mehmetbeyli Köyü
Sakatoğlan-Mehmetbeyli Köyü
Osmaniye*
Münir'in Çeşme-Osmaniye Köyü
Sarıhacılı*
Sarıhamzalı*
Kirişoğlu-Sivri Köyü
Sungur*
Şahmuratlı*
Mustaaptalkayası-Şahmuratlı Köyü
Devecioğlu pınarı-Taşpınar Köyü
Yonuzlu-Termezli Köyü
Mehmetbeyliözü-Termezli Köyü
Medinepınar-Termezli Köyü
İspiroğlu-Termezli Köyü
Tospuroğlu-Termezli Köyü
Velioldük*

J. Oğuz Boyları ile İlgili Adlar

Mevkii Adı Ait Olduğu Yerleşme Yeri
Eymir**
Eymirözü-Eymir Köyü
Osmaniye (Çerkez)*
Çeçen (Güngören)*
Sorgun***
Salur*
Karamanoluğu-Salur Köyü
Sungur*
Yortan-Tatlı Köyü
Eymirözü-Tulum Köyü

K. Eski ve Yeni Kavramlarıyla İlgili Adlar

Mevkii Adı Ait Olduğu Yerleşme Yeri
Eskiköy-Akocak Köyü
Gavurundere-Ayvalık Köyü
Doğankent**
Büyükköhne*** (Sorgun)
Küçükköhne*

L. Eski Yerleşme Yeri ile İlgili Adlar

Mevkii Adı Ait Olduğu Yerleşme Yeri
Toprakhöyüğü-Akoluk Köyü
Güllüören-Ayvalık Köyü
Kalederesi-Babalı Köyü
Cinnihüyük-Babalı Köyü
Büyükören*
Kalederesi-Cihanşarlı Köyü
Gözhüyüğü-Cihanşarlı Köyü
Bıyığınhüyük-Çakırhacılı Köyü
Ağacahüyük-Çamurlu Köyü
Sekiören-Çamurlu Köyü
Donuzöreni-Çatmasöğüt Köyü
Emirhan*
Kümbet-Faraşlı Köyü
Ufacıkhöyük-Gedikhasanlı Köyü
Akhüyük-Güngören Köyü
Uzunhüyük-Hoşumlu Köyü
Kevenlihüyüksırtı-İncesu Köyü
Karakocaoğlu Kışlası Köy
Aslanlıtaş-Karakız Köyü
Horozkalesi-Karlık
Kaleboğazı-Kayakışla Köyü
Kaleviran-Küçükköhne Köyü
Tatarviran-Küçüktaşlık Köyü
Hüyük-Küçüktaşlık Köyü
Külhüyük*
Hüyük-Külhüyük Köyü
Armutören-Mehmetbeyli Köyü
Hanyeri-Sarahıcalı Köyü
Gübürören-Sungur Köyü
Karaçören-Şahmuratlı Köyü
Hüyükler--Şahmuratlı Köyü
Hanyeri-Taşpınar Köyü
Hüyük-Taşpınar Köyü
Gavurderesi-Taşpınar Köyü
Hüyük-Tatlı Köyü
Kale-Yaycılar Köyü
Kalecik kayası-Yazılıtaş Köyü
Çadırhüyüğü-Yazılıtaş Köyü

CamScanner ile tarandı

M. Geçici Yerleşme Yeri ile İlgili Adlar

Mevkii Adı Ait Olduğu Yerleşme Yeri

Kömünönü-Babalı Köyü
Kömünderesi-Büyükören Köyü
Kömardı-Dişli Köyü
Eskikışla-Doğanlı Köyü
Eskikışla-Doğankent**
Müskenli Mezraası-Faraşlı Köyü
Alınkışla-Halilfakılı Köyü
Eskikışla-Karakız Köyü
Kayakışla*
Kodallıçiftliği*
Kışla-Termezli Köyü
Çadırhüyüğü-Yazılıtaş Köyü

N. Hayvan Adları ile İlgili (Zoolojik) Adlar

Mevkii Adı Ait Olduğu Yerleşme Yeri

Kuzuluk-Ağcın Köyü
Kurtdeliği-Aşağıcumafakılı Köyü
Geyikkayası-Aşağıkarahacılı Köyü
Sineklik-Aşağıkarakaya Köyü
Düldül izi-Aşağıkarakaya Köyü
Tavşan gediği-Babalı Köyü
Garaguşyuvağı-Boğazcumafakılı Köyü
Atdep-Boğazcumafakılı Köyü
Sığır Areği-Boğazcumafakılı Köyü
Tilkiler-Büyükören Köyü
Bağırgan (Bağırtlak)-Caferli Köyü
Avluk-Avlık-Çamurlu Köyü
Donuzderesi-Çatmasöğüt Köyü
Yılanca-Çatmasöğüt Köyü
Böcüklük-Çatmasöğüt Köyü
Kurtgirmez-Çavuşlu Köyü
Tilkideliği-Dişli Köyü
Kurtderesi-Faraşlı Köyü
Alabaş-Faraşlı Köyü
Horoztepe-Güngören Köyü
Oğlakaslanı-Günyazı Köyü
Keklik Tepesi-Halilfakılı Köyü
Kuzudamı-Hoşumlu Köyü
Kurbağalık-Karaburun Köyü
Eşşekmeydanı-Karakız Köyü
Kurtderesi-Karalık Köyü
Tilkideliği-Karaveli Köyü
Horoz kalesi-Karlık Köyü
Porsuk-Kepirce Köyü
Çakal-Küçükeynelli Köyü
Sülüklügöl-Küçüktaşlık Köyü
Kurtderesi-Külhüyük Köyü
İninönü-Külhüyük Köyü
Tilkideliği-Mansuroğlu Köyü
Kurtluyurt-Mehmetbeyli Köyü
Balıkbaşı-Salur Köyü
Kuzulu-Sivri Köyü
Atgölü-Şahmuratlı Köyü
Sülükgölü-Şahmuratlı Köyü
Atçı deresi-Taşpınar Köyü
Tilkideliği-Termezli Köyü
Tiftik*
Yılanlı-Tiftik Köyü
Kuzugölü-Veliöldük Köyü
Kartal-Yaycılar Köyü

O. Mistik ve Efsanevi Adlar

Mevkii Adı Ait Olduğu Yerleşme Yeri

Domuzölen dere-Akocak Köyü
Kaçak-Akoluk Köyü
Düldülizi-Aşağıkarakaya Köyü
Gavurkızı Mezarı-Babalı Köyü
Cinnihüyük-Babalı Köyü
Kanlı dere-Buruneren Köyü
Kurucin-Caferli Köyü
Kafiröldüren-Çavuşlu Köyü
Kurucin-Çavuşlu Köyü
Kafirpınarı-Çavuşlu Köyü
Çile-Çötelli Köyü
Sünnetli Ziraatı-Çötelli Köyü
Kanlıbel-Çötelli Köyü
Öksürükkayası-Emirhan Köyü
Camiönü-Emirhan Köyü
Çobandede-Erkekli Köyü
Avrat asılan yer-Faraşlı Köyü
Cinkayası-Faraşlı Köyü
Danakıran deresi-Faraşlı Köyü
Cırtlağın kırdığı yer-Günyazı Köyü
Pirdede-Halilfakılı Köyü
Bayram deresi-Hoşumlu Köyü
Salavat tepesi-İkikara Köyü
İnandık-Karaburun Köyü
Harami-Karaveli Köyü
Hırsızdere-Karaveli Köyü
Bayram tepesi-Karlık Köyü
Haram-Kepirce Köyü
Kaçak-Küçükeynelli Köyü
Kurbankayası-Küçükköhne Köyü
Cinnikaya-Küçüktaşlık Köyü
Haremi-Külhüyük Köyü
Haram-Mansuroğlu Köyü
İslâm deresi-Mehmetbeyli Köyü
Bayramul-Mirahor Köyü
Ocaklı*
Kanlı değirmen-Osmaniye Köyü
Kilise-Salur Köyü
Vakıfgözü-Sarıhacılı Köyü
Cinlimezar-Sungur Köyü
Kurucin-Tiftik Köyü
İslâm deresi-Yazılıtaş Köyü
Muskalı-Yazılıtaş Köyü

---

* Köyleri ** Belediyelik Köyleri
*** İlçe merkezini gösterir.

Kaynak: DOĞAN, Durali, 1995, Sorgun 1995, Sorgun Kaymakamlığı, Kültür Yayınları Dizisi: 1. Sorgun, (Onikinci Bölüm) ve adı geçen paftalar.

CamScanner ile tarandı